

VEDTAK I SAK 2014/2

Klager: Norges Miljøvernforbund Nordland
v/fylkesleder Børge Torbergsen
Dalvegen 14
8250 Rognan

Innklaget: Mesta AS
Postboks 253
1326 Lysaker

Saken gjelder

Krav om å få utlevert informasjon om forbruk og innkjøp av salt til veisalting.

Saksgang og partenes anførsler

Norges Miljøvernforbund Nordland (heretter kalt miljøvernforbundet eller "klager") henvendte seg i e-post av 27. november 2013 til Mesta AS (heretter kalt Mesta) og krevde å få utlevert informasjon om

- a) hvor mange tonn salt Mesta har "dumpet" langs norske veier i hver av vintersesongene 2011–2012 og 2012–2013
- b) hvor mange tonn salt Mesta hvert år har "dumpet" på sine driftskontrakter i Nordland, siden oppstarten av kontraktene
- c) hvilke land Mesta har kjøpt salt fra siden 1. januar 2011
- d) hvor store mengder salt Mesta årlig har kjøpt fra hvert enkelt land.

Miljøvernforbundet ga også uttrykk for at de krevde miljøinformasjon om vakuumsalt.

Miljøvernforbundet mottok ikke svar på denne henvendelsen. Den 16. februar 2014 klaget miljøvernforbundet Mesta inn for Klagenemnda for miljøinformasjon "for hemmelighold av miljøinformasjon om saltforurensning". Miljøvernforbundet påpekte at Mesta er den aktøren i Norge som med klar margin "dumper" mest salt langs norske veier.

Sekretariatet for Klagenemnda for miljøinformasjon oversendte klagen til Mesta i e-post av 21. februar 2014. Foruten å be Mesta kommentere klagen, ba sekretariatet – under henvisning til miljøinformasjonsloven (mil.) § 5 og offentleglova § 2 – Mesta om å redegjøre for om selskapet hovedsakelig driver næring i direkte konkurranse med og på samme vilkår som private og om veisalting er en aktivitet som drives i konkurranse med private.

Mesta besvarte henvendelsen i brev datert 14. mars 2013. Mesta ga her uttrykk for at all Mestas virksomhet drives i konkurranse med og på samme vilkår som private aktører. Mesta opplyste videre at de har kjøpt salt fra Tunisia, Italia, Danmark og Marokko, og besvarte dermed ett av klagers fire spørsmål (krav c). Mesta hevdet at selskapet ikke plikter å legge frem den øvrige informasjonen som klager har etterspurt.

Mesta mente at Statens vegvesen er rette adressat for spørsmålene om Mestas saltforbruk (krav a og b). Til støtte for dette anførte Mesta at det er Statens vegvesen, som veieier, som bestiller salting og som er i besittelse av dokumentasjon hvor det fremgår hvilke mengder salt som er benyttet. Mesta mente at selskapet ikke plikter å oppbevare disse dataene da de rapporteres månedlig til Statens vegvesen.

Mesta anførte at selskapet ikke er forpliktet til å offentliggjøre informasjon om hvor store mengder salt selskapet har kjøpt årlig fra henholdsvis Tunisia, Italia, Danmark og Marokko (krav d), fordi det dreier seg om forretningsforhold som det er av konkurransemessig betydning å hemmeligholde, jf. mil. § 17 første ledd bokstav c. Mesta viste til at selskapet har investert betydelige ressurser i opparbeidelsen av leverandørnettverket og anførte at en offentliggjøring av mengdene vil kunne ha betydning for de prisene selskapet oppnår hos de enkelte leverandørene, og dermed for konkurransen med øvrige norske importører eller potensielle importører.

Sekretariatet kontaktet Mesta i e-post av 20. mars 2014. Sekretariatet påpekte her at retten til miljøinformasjon ikke er begrenset til å gjelde informasjon en virksomhet er i besittelse av. Under henvisning til mil. § 16 første ledd, skrev sekretariatet at de ønsket Mestas synspunkter på om den informasjonen som miljøvernforbundet etterspør om forbruket av salt gjelder forhold ved Mestas virksomhet som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. Sekretariatet ga uttrykk for at de antok at Mesta forholdsvis enkelt kunne få den aktuelle informasjonen utlevert fra Statens vegvesen, og at de ønsket en forklaring dersom dette ikke er tilfellet. Sekretariatet ba samtidig Mesta om å utdype anførselen om at det er av konkurransemessig betydning for selskapet å hemmeligholde informasjon om hvilke mengder salt Mesta har kjøpt inn årlig siden 2011 fra henholdsvis Tunisia, Italia, Danmark og Marokko.

Mesta besvarte sekretariatets oppfølgingsspørsmål i e-post av 28. mars 2014. Mesta ga uttrykk for at det på veinettet i Nordland benyttes så vidt små mengder salt per meter at det ikke er tale om forhold ved Mestas virksomhet som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. Mesta anførte videre at det er uheldig dersom privatpersoner og/eller sammenslutninger skal kunne pålegge Mesta å ha "en sekretærfunksjon" ved å finne frem og oversende informasjon som Mesta ikke er eier av og som mest sannsynlig allerede er offentlig. Mesta antok at dette neppe er i tråd med miljøinformasjonslovens formål og at et pålegg om utlevering av denne informasjonen også vil være i strid med mil. §§ 17 første ledd bokstav b og 18 annet ledd. Mesta gjentok sin tidligere anførsel om at en offentliggjøring av mengdene salt som selskapet kjøper inne fra henholdsvis Tunisia, Italia, Danmark og Marokko vil kunne påvirke de prisene selskapet er i stand til å oppnå hos den enkelte leverandør og tilføyde at det også vil kunne påvirke Mestas tilgjengelighet på salt hos den enkelte leverandør. Mesta anførte at selskapet til tross for hard konkurranse har klart å komme seg inn på markedet som saltimportør og at Mesta er i en sårbar situasjon med tanke på å miste leverandører. En offentliggjøring av mengdene salt som Mesta importerer fra hvert enkelt land, kan i følge Mesta gi økt konkurranse om leverandørene. Mesta varslet at et vedtak om at Mesta må offentliggjøre denne informasjonen, vil kunne føre til krav om erstatning for økonomisk tap.

Klager kommenterte Mestas anførsler i brev datert 4. april 2014. Klager påpeker at det følger av mil. § 9 at Mesta plikter å ha kunnskap om miljøforhold i egen virksomhet, og finner det "ytterst kritikkverdig om det er slik at Mesta AS selv ikke har oversikt over de store mengdene med salt som foretaket hvert år pøser ut på vegene, og som deretter spres ut i naturen." Klager viser til at forbruket av vegsalt i Norge har økt vesentlig de senere årene og argumenterer for at Mestas er ansvarlig for en svært stor andel av den saltforurensningen som i dag foregår i Norge. Klager er uenig i at Mestas veisalting "kun har ubetydelig" påvirkning på miljøet, og anfører i hovedsak at:

- reinsdyr og elg tilstrekkes av veisalt og dette bidrar til at et stort antall dyr hvert år blir drept og skadet i trafikken
- påkjørt vilt tiltrekker seg rovdyr, som derved risikerer selv å bli påkjørt
- veisalting medfører endringer i artsmangfoldet slik at det kommer nye arter som egentlig er hjemmehørende i strandkanten, oppe på høyfjellet
- veisalting kan føre til at ømfintlige arter, bl.a. ferskvannsmusling, utrykkes fra vassdrag
- veisalting fører til at saltvann hopper seg opp på bunnen av innsjøer, med den følge at liv på bunnen dør

Klager stilte spørsmål ved Mestas anførsel om at selskapet ikke er forpliktet til å offentliggjøre informasjon om hvor store mengder salt selskapet har kjøpt årlig fra hvert enkelt land, fordi det dreier seg om forretningsforhold som det er av konkurransemessig betydning å hemmeligholde. Klager bemerker at de er informert om at Mesta uansett rapporterer disse dataene til den offentlige databasen KOSTRA¹.

Mesta ga avsluttende kommentarer i e-post av 10. april 2014. Mesta ga blant annet uttrykk for at klagers anførsler om miljøeffektene av veisalting inneholder "en del udokumenterte påstander som det er vanskelig å ta stilling". Mesta understreket at selskapets bruk av salt er i tråd med Statens vegvesens bestilling og at Statens vegvesens prising er slik at den ikke gir Mesta insentiver til å benytte mer salt enn nødvendig.

Andre opplysninger

Klagenemnda for miljøinformasjon er kjent med at Statens vegvesen i perioden 2007–2011 gjennomførte forsknings- og utviklingsprogrammet Salt SMART for å bidra til at Statens vegvesens innsats for å opprettholde fremkommelighet og trafikksikkerhet om vinteren ikke skal gi uakseptabel skade på miljøet. Et av målene i Salt SMART var å dokumentere hvilke skader veisalting påfører naturen.

Klagenemnda har videre fått opplyst at Vegdirektoratet og det daværende Klima- og forurensningsdirektoratet i 2011 etablerte en arbeidsgruppe for å se nærmere på miljøeffekter av veisalting. Basert på resultatene av dette arbeidet, anmodet Miljødirektoratet i brev av 10. desember 2013 Klima- og miljødepartementet om å vurdere om det med hjemmel i forurensningsloven bør utarbeides en forskrift som regulerer bruk av salt på enkelte veistrekninger. Miljødirektoratet viste i dette brevet til at mengden veisalt som brukes har økt kraftig fra et snitt på 73.000 tonn/år på 1990-tallet til ca. 210.000 tonn/år i dag. Miljødirektoratet ga videre uttrykk for at det er "utvilsomt at veisalting på enkelte strekninger medfører betydelige skader på vegetasjon og vannforekomster". Miljødirektoratet uttalte også

¹ KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering) er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal virksomhet.

at "vi [har] nå kommet til at veisalting på generell basis må anses å medføre nevneverdige skader eller ulemper." Miljødirektoratet påpekte samtidig at direktoratet tidligere hadde vurdert at veisalting i prinsippet omfattes av forurensningsloven, men at det kunne anses å falle inn under forurensningsloven § 8 tredje ledd, som slår fast at "Forurensninger som ikke medfører nevneverdige skader eller ulemper kan finne sted uten tillatelse etter § 11."

Miljøproblemene som følger av veisalting kan, på grunnlag av informasjon fra Statens vegvesen og/eller Miljødirektoratet², oppsummeres slik:

- Fordi vann med høy konsentrasjon av salt er tyngre enn vanlig ferskvann, kan avrenning fra saltede veier legge seg som et tyngre sjikt på bunnen av veinære tjern og innsjøer. Dette kan gi stagnerende og oksygenfattig bunnvann, som blir utilgjengelig for dyr og planter. I undersøkelser utført i 2010 på oppdrag av Statens vegvesen ble problemet med saltsjiktning og oksygenfritt bunnvann funnet i 28 av 63 innsjøer. Tilsvarende undersøkelser i 2005 viste problemer i 18 av 59 innsjøer.
- I laksefiskførende vassdrag er det påvist at salting på veier i nærhet til elv under gyteperioden er uheldig. Det er dokumentert påvirkning på fiskens fertilitet og på utvikling av egg.
- Veigrøfter har svært høye nivåer av kobber som hovedsakelig stammer fra bremseklosser. Bruk av salt øker utvasking av kobber fra veigrøftene. Flere innsjøer som ligger nær vei viser høye konsentrasjoner av kobber.
- Salt fortrenger viktige næringsstoffer i jorden. Saltet fører også til at jordsmonnet tørkes ut. I tillegg vil grunnvannet kunne få økte verdier av tungmetaller, siden jorden får redusert evne til å binde disse.
- Trær og brusker langs veiene påføres sviskader som både som følge av saltsprut fra veien og opptak via røttene. Det dokumenterte skadeomfanget var større i 2010 enn i 2003 og 2006.

I Miljødirektoratets brev av 10. desember 2013 til Klima- og miljødepartementet, fremgår det at flere vannregioner, i arbeidet med regionale vannforvaltningsplaner, har fremhevet at enkelte vannforekomster har påvirkning på grunn av veisalting. Sekretariatet for Klagenemnda for miljøinformasjon har sett på de lokale tiltaksanalysene som er utarbeidet i vannområdene i Nordland. I første utkast til tiltaksanalyse for Ofotfjorden vannområde i Nordland utslipp fra veisalting et tema. Her heter det blant annet:

"Østervikvassdraget og Laksåvassdraget har lokaliteter som er i umiddelbar nærhet av E10. Disse lokalitetene blir tilført betydelige mengder med veisalt i løpet av vinteren. Saltet har sterk påvirkning på vannforekomstene ettersom begge vassdragene har dårlig sirkulasjon og er relativt grunne. Saltvannet er tyngre og faller på bunnen, dette fører til et bunnsjikt med lavere oksygeninnhold som kan skade/drepe bunnfaunaen.

I Forså-/Børselvvassdraget bør også påvirkning fra veisalt kartlegges grundig."

² Funnene er dels redegjort for i Vegdirektoratets rapporter "Vegsalt og tungmetaller i innsjøer langs veger i Sør-Norge 2010" (VD rapport nr. 50) og "Sluttrapport for etatsprogrammet Salt SMART" (Statens vegvesens rapporter nr. 92) og dels omtalt i Miljødirektoratets brev av 10. desember 2013 til Klima- og miljødepartementet.

Nemndas vurdering:

Det følger av mil. § 19, jf. § 16 første ledd at Klagenemnda for miljøinformasjon kun har kompetanse til å behandle avslag på krav om miljøinformasjon rettet mot virksomheter som nevnt i mil. § 5 annet ledd. Mil § 15 inneholder regler om hvem som er klageinstans ved klage på avslag på krav om miljøinformasjon hos "offentlige organer", som definert i mil. § 5 første ledd. Mil. § 5 første ledd slår fast at med "offentlig organ menes

- "a) ethvert forvaltningsorgan som er omfattet av offentleglova § 2.
- b) rettssubjekter som utøver offentlige funksjoner eller tilbyr tjenester til allmennheten, og som er kontrollert av et organ som faller inn under bokstav a. Dette gjelder likevel ikke for aktiviteter som drives i konkurranse med private. (...)
- c) rettssubjekter som ved lov, forskrift eller på oppdrag fra organer som faller inn under bokstav a eller b, har til oppgave å utføre offentlige funksjoner eller tilby tjenester til allmennheten som vedrører miljøet. Dette gjelder bare for miljøinformasjon som knytter seg til disse funksjonene eller tjenestene."

Offentleglova gjelder i følge § 2 blant annet for "sjølvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har ein eigardel som gir meir enn halvparten av røystene i det øvste organet i rettssubjektet", men ikke for "rettssubjekt som hovudsakleg driv næring i direkte konkurranse med og på same vilkår som private".

Mesta er et aksjeselskap der staten eier alle aksjene. Mesta ble etablert 1. januar 2003, da produksjonsvirksomheten i Statens vegvesen ble skilt ut som et eget selskap og konkurranseutsatt. Fordi all virksomhet i Mesta drives i direkte konkurranse med og på samme vilkår som private aktører, er Mesta likevel ikke å anse som et offentlig organ, som definert i mil. § 5 første ledd bokstav a og b.

Spørsmålet som gjenstår er om Mesta "ved lov, forskrift eller på oppdrag fra organer som faller inn under bokstav a eller b, har til oppgave å utføre offentlige funksjoner eller tilby tjenester til allmennheten som vedrører miljøet", og derfor skal anses som et "offentlig organ" etter mil. § 5 første ledd bokstav c. I følge lovforarbeidene er grunnvilkåret for å anvende denne bestemmelsen "at det dreier seg om funksjoner og tjenester som anses å være et offentlig ansvar eller fellesanliggende, eller bidrar til å løse en offentlig oppgave", jf. Ot.prp. nr. 116 (2001–2002) punkt 11.6.4 på side 96³. Gjennomgående ligger ansvaret for drift av riks- og fylkesveier hos Statens vegvesen. Tidligere stod Statens vegvesen selv for driften. I dag blir driftsoppgavene utført av innleide entreprenører etter anbudskonkurranser. Mesta er i følge egne hjemmesider den største aktøren, med nesten halvparten av driftskontraktene til Statens Vegvesen. Når Mesta utfører driftsoppgaver, herunder veisalting, etter avtale med Statens vegvesen utfører de altså "offentlige funksjoner" på oppdrag fra et forvaltningsorgan som er omfattet av offentleglova § 2".

Dersom Mesta skal regnes som et "offentlig organ" i miljøinformasjonslovens forstand er det et tilleggsvilkår at driftsoppgavene som Mesta utfører etter avtale med Statens vegvesen "vedrører miljøet". Denne formuleringen finner vi ikke igjen i lovutredningen. Utredningen viser at lovutvalget var delt i synet på hva som skulle til for at rettssubjekter som utfører

³ Sidehenvisningene gjelder for PDF-utgaven av proposisjonen, som f.eks. kan lastes ned fra www.regjeringen.no. I den trykte utgaven er sidenummereringen annerledes.

offentlige funksjoner eller tilbyr tjenester til allmennheten på oppdrag fra forvaltningsorganer m.v. skulle ansees som "offentlige organer" i miljøinformasjonslovens forstand. Flertallet mente at det burde være et krav at funksjonene eller tjenestene "har eller kan ha vesentlig betydning for miljøet", mens mindretallet mente at det burde være tilstrekkelig at funksjonene eller tjenestene "har eller kan ha betydning for miljøet", jf. NOU 2001: 2 side 268⁴. Til dette uttalte departementet:

"Miljøverndepartementet mener i likhet med flertallet at loven må inneholde en avgrensning på dette punktet for ikke å få for omfattende rekkevidde. Nær sagt all samfunnsmessig aktivitet kan ha betydning for miljøet i større eller mindre grad", jf. Ot.prp. nr. 116 (2001–2002) punkt 11.6.4 på side 96.

I særmerknadene til § 5 første ledd bokstav c uttalte departementet:

"Bestemmelsen omfatter offentlige funksjoner eller tjenesteyting som utføres i henhold til lov, forskrift eller på oppdrag fra det offentlig, og som har spesiell miljømessig betydning" jf. Ot.prp. nr. 116 (2001–2002) side 216.

Sitatene viser at lovgiver har ment at offentlige funksjoner og tjenesteyting kan ha miljømessig betydning uten at de "vedrører miljøet", slik mil. § 5 første ledd bokstav c krever.

Departementet påpekte i forarbeidene at mulige avgrensningskriterier kunne knytte seg til "virksomhetens virkning på miljøet" (slik lovutvalget la til grunn), "virksomhetsformålet, dvs. om det er en typisk «miljøbedrift»" og oppgavens art, dvs. "om det er en bestemt miljøoppgave som skal løses". Departementet uttalte videre:

"Departementet har funnet at ingen av de avgrensningene som nevnt ovenfor, henholdsvis i forhold til miljøpåvirkning, virksomhetens formål eller om det er en typisk «miljøoppgave», hver for seg vil være helt dekkende i forhold til Århuskonvensjonens intensjon, og har falt ned på at Århuskonvensjonens formulering «vedrørende miljøet» er det uttrykket som kommer nærmest. Dette uttrykket vil fange opp alle de ulike avgrensningsmåter som er nevnt, og alle vil etter forholdene være relevante. Både miljøpåvirkning og oppgavens art er noe som «vedrører» miljøet. Enten «vedrører» det miljøtilstanden, for eksempel ved forhøyet ulykkesrisiko, forbruk av naturressurser eller forurensning, eller det «vedrører» løsning av en miljørelatert oppgave av betydning for samfunnet. Departementet anser at noen ytterligere kvalifikasjon i form av et vesentlighetskrav i lys av dette ikke er nødvendig. Departementet anser dessuten at et slikt kriterium ikke vil være i samsvar med forslaget til miljøinformasjonsdirektiv, som i artikkel 2 nr. 2 bokstav c bruker formuleringen «tjenester av generell samfunnsinteresse som påvirker eller kan påvirke miljøelementenes tilstand», jf. Ot.prp. nr. 116 (2001–2002) punkt 11.6.4 på side 96–97.

Formålet med å definere "offentlig organ" så vidt at det også omfatter rettssubjekter som på oppdrag fra forvaltningsorganer eller lignende, har til oppgave å utføre offentlige funksjoner eller tilby tjenester til allmennheten som vedrører miljøet, er i følge lovforarbeidene "å forbygge at allmennhetens rettigheter til miljøinformasjon knyttet til ivaretagelsen av offentlige oppgaver svekkes som følge av at det offentlige velger å gi oppdrag til private

⁴ Sidehenvisningene gjelder for PDF-utgaven av NOUen, som f.eks. kan lastes ned fra www.regjeringen.no. I den trykte utgaven er sidenummereringen annerledes.

virksomheter, forskningsinstitutter og lignende", jf. særmerknadene til mil. § 5 første ledd bokstav c i Ot.prp. nr. 116 (2001–2002) kapittel 20 på side 216. I en veileder til Århuskonvensjonen⁵ er behovet for en vid definisjon forklart slik:

"The definition is broken into three parts to provide as broad coverage as possible. Recent developments in privatized solutions to the provision of public services have added a layer of complexity to the definition. The Convention tries to make it clear that such innovations cannot take public services or activities out of the realm of public information, participation or justice."

Dette siste er ikke beskrivende for rettstilstanden i Norge. Fordi miljøinformasjonsloven, i motsetning til Århuskonvensjonen, inneholder bestemmelser om rett til miljøinformasjon fra virksomheter, blir allmennhetens informasjonsbehov i betydelig grad ivaretatt uavhengig av om et rettssubjekt anses som et offentlig organ eller ikke. Offentlige organer har likevel noen flere og mer vidtrekkende plikter etter miljøinformasjonsloven enn annen offentlig og privat virksomhet. For eksempel plikter offentlige organer, som hovedregel, å gi ut miljøinformasjon som foreligger hos organet, mens andre virksomheter bare plikter å gi ut miljøinformasjon om forhold ved virksomheten som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet.

At miljøinformasjonsloven også inneholder regler om rett til miljøinformasjon fra virksomheter, kan uansett ikke begrunne en innskrenkende fortolkning av mil. § 5 første ledd bokstav c. Forarbeidene viser at lovgiver ønsket at begrepet "offentlig organ" skulle ha samme rekkevidde som den tilsvarende formuleringen i Århuskonvensjonen og miljøinformasjonsdirektivet.

Mesta er ingen typisk "miljøbedrift" og veisalting er ingen typisk "miljøoppgave". Veisalting er imidlertid en aktivitet som påvirker miljøet. Nemnda viser til at det foreligger flere undersøkelser som viser skader på naturen som følge av veisalting. For eksempel er det dokumentert at avrenning fra saltede veier kan føre til saltsjiktning og biologiske effekter på vannlevende organismer i veinære innsjøer og negative effekter på jordsmonn og grunnvann. Det er også dokumentert at veisalting flere steder har ført til sviskader på vegetasjon langs veien.⁶ Miljødirektoratet har, som tidligere nevnt, i brev til Klima- og miljødepartementet uttalt at det er "utvilsomt at veisalting på enkelte strekninger medfører betydelige skader på vegetasjon og vannforekomster" og at "veisalting på generell basis må anses å medføre nevneverdige skader eller ulemper".⁷

Nemndas flertall (Bugge og Heggedal) vurderer det slik at denne påvirkningen er tilstrekkelig til å konkludere med at Mestas veisalting "vedrører miljøet". Flertallet har på denne bakgrunn kommet til at Mesta er et "offentlig organ" som definert i mil. § 5 første ledd bokstav c.

Etter flertallets syn er dette et rimelig resultat. Bygging, vedlikehold og drift av offentlige veier er en offentlig oppgave. Det er åpenbart at bygging av nye veier kan påvirke miljøet negativt.

⁵ THE AARHUS CONVENTION: AN IMPLEMENTATION GUIDE, Second edition, 2013, side 35.

⁶ Funnene er dels redegjort for i Vegdirektoratets rapporter "Vegsalt og tungmetaller i innsjøer langs veier i Sør-Norge 2010" (VD rapport nr. 50) og "Sluttrapport for etatsprogrammet Salt SMART" (Statens vegvesens rapporter nr. 92) og dels omtalt i Miljødirektoratets brev av 10. desember 2013 til Klima- og miljødepartementet.

⁷ Dette fremgår av Miljødirektoratets brev av 10. desember 2013 til Klima- og miljødepartementet der direktoratet ber departementet om å vurdere om det med hjemmel i forurensningsloven bør utarbeides en forskrift som regulerer bruk av salt på enkelte veistrekkninger.

Som denne saken illustrerer, kan også drift av veier påvirke miljøet negativt. Det ville etter flertallets syn bryte med intensjonen i Århuskonvensjonen, og dermed også i miljøinformasjonsloven, dersom allmennhetens rett til miljøinformasjon skulle påvirkes av hvorvidt disse oppgavene utføres av veimyndighetene eller av entreprenører som har påtatt seg oppdrag for veimyndighetene. Når Mesta sørger for drift, herunder salting, av riks- og fylkesveier på oppdrag fra Statens vegvesen, er det etter flertallets syn rimelig at allmenhetens rett til miljøinformasjon går like langt som om Statens vegvesen selv hadde utført denne oppgaven.

Mindretallet (Pihlstrøm) vurderer dette annerledes. Mindretallet har kommet til at Mesta ikke er et offentlig organ etter § 5 første ledd bokstav c. Slik mindretallet ser det, er Mestas oppdrag å sikre trygg ferdsel på veiene, herunder at veiene holdes oppe om vinteren. Oppdraget – herunder veisaltingen – vedrører først og fremst trafikksikkerheten. Det er unaturlig etter mindretallets syn å hevde at Mesta og øvrige næringslivsaktører i dette tilfellet konkurrerer om oppdrag "som vedrører miljøet". Mestas virksomhet i dette tilfellet er ikke noe "som har spesiell miljømessig betydning", jf. Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) side 216. Mindretallet viser også til at det ikke er et lovkrav at Mesta må ha tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven.

Mindretallet legger også en viss vekt på at Mesta selv ikke anser seg for å være et offentlig organ etter den aktuelle bestemmelsen. Mesta er videre en næringslivsaktør som konkurrerer i et marked, og bør derfor også være en virksomhet som får sin klage behandlet i Klagenemnda for miljøinformasjon, som nettopp skal være "bedriftenes" klageorgan. Mindretallet legger også en viss vekt på at enhver kan etterspørre miljøinformasjon hos Mestas offentlige oppdragsgiver, som er Statens vegvesen. Som oppdragsgiver står også Statens vegvesen nærmest til å besvare spørsmål av den karakter det her er tale om.

At Mesta av flertallet vurderes å være et "offentlig organ" innebærer at klagers krav om informasjon fra Mesta må vurderes og behandles etter reglene i kapittel 3 i miljøinformasjonsloven om miljøinformasjon hos offentlig organ. Mil. § 15 annet ledd gir regler om hvilket forvaltningsorgan som er rett klageinstans ved klage over avslag fra offentlig organ som omfattes av mil. § 5 første ledd bokstav b eller c.

Vedtak

Med hjemmel i lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser (miljøinformasjonsloven) § 19 fattes følgende vedtak:

Klagen avvises.

Vedtaket er avsagt etter behandling på nemndsmøtet 28. mai 2014 og senere utveksling av tekst til vedtak på e-post. Vedtaket er datert den dagen alle medlemmene har gitt sitt samtykke til teksten.

Vedtaket er endelig og partene har ikke klagerett.

Twist om plikter og rettigheter etter mil. kapittel 4 kan bringes inn for domstolene ved søksmål.

Partene i søksmålet vil være den som har fremsatt det omtvistede kravet og den virksomheten kravet retter seg mot, jf. forskrift 14. desember 2003 nr. 1572 om Klagenemnda for miljøinformasjon § 10.

Oslo, 19. juni 2014

Hans Chr. Bugge

Andreas Pihlstrøm

Espen Heggedal